

რედაქცია

მელიამინოვის ქუჩაზე, ჩაიგეშტოვის სახლებში.
სელის-მოსწავრა
რედაქციაში და სტ. მელიამინოვის სახლებში.

გაზეთის ფასი
წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.
სადაც ნაშრომი — ერთი შაბრი.

დროება

გამოდის კვირადღით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვა ენებზე.
განცხადების ფასი
ლიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით — 2 კაპ., ციცეროთი, სტრიქონით — 3 კაპ. და პეტიტით — 4 კაპ.

რედაქციაში (მელიამინოვის ქუჩაზე, ჩაიგეშტოვის სახლებში) მიიღება ნახევარი წლის ხელის-მოსწავრა

„დროებაზე“

ამ წლის 1 ივლისიდან ვიდრე მომავალი 1877 წლის 1 იანვრამდე
ფასი ნახევარ წლისა — — — 4 მან. და 50 კაპ.
სამის თვისა — — — 2 მან. და 50 კაპ.
ერთის თვისა — — — 1 მან.

მთელი წლის გზავნილები მხოლოდ რამდენიმე დარჩენილი კიდევ რედაქციაში და მსურველს ამ წლის გამოშვებული ნომრები ყველა ერთად გავგზავნება.
მალაქს გარეშე მცხოვრებთა შემდეგის აღრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: В Тифлисе. В редакцію газети „Дროება“
ხვედრი ფასი გაზეთის დაბარებისათვის უნდა გამოიგზავნოს რედაქციაში.

სამართლები

გაზეთის უფროება

უფრო ნამდვილ ამბავს ჩვენ, რასაკვირველია, შემდეგ შევიტყობთ, როცა ოფიციალური გამოცემა გათავდება, მაგრამ ახლა ეს ორიოდ ცნობაც, რომელიც ჩვენ სარწმუნო პარისაგან მივიღეთ, საინტერესო იქნება.
აი რას გვწერენ: ლიხნუმის უფროსი უფროსი, უფ. ბრინეესკი, 31 ივლისს მოვიდა ლაილაში და სოფ. ბრინეესკისთან ერთად წავიდა. ამათ გაშვებულ აგრეთვე ექიმი ბელსკი და სევანთის პრისტაევი თ. ძ. მიქელაძე.
სალამო ხანს მივიღეთ სოფ. შალდის. შალდა მოგახსენოთ, რომ ამ სოფელში სულ თხუთმეტი მოსახლე სევანი ცხოვრობს; სოფელი ერთს მიუდგომელ ალაგას არის, ხეობაში, კოშკები მერცხლის ბუდესავით არის კლდეზე მიდგმული. მართის მხრით ისეთი კლდეა, რომლის გადასვლა თვითონ სევანებსაც არ შეუძლიან, მერცხის მხრით მდინარე, რომელზედაც ეწერა ხილია გაშენებული.
უფ. ბრინეესკი — თავის მხლებელთა და კამანდით, დაბანაკდა სოფლის პირ-და-პირ და შეუთვალა მცხოვრებლებს, რომ ესა-და-ეს კაცებიან თქვენში დამალული და უნდა მოგვეცეთ. სოფელმა შემოთვალა რომ აქ ისინი არ არიან, თორემ მმართველობის ბრძანებას ჩვენ წინ არ აღუდგებიან და მოგვეცემით იმ კაცებსა. უფ. ბრინეესკიმ მერცხეთ

გაუგზავნა მოციქული, რომ, თუ ორი საათის განმავლობაში ის კაცები არ მოგიყვანიათ, სასტიკად დაისჯებით. მაგრამ სევანებმა იგივე პასუხი შემოუთვალეს: ის კაცები ჩვენს სოფელში აღარ არიან.

ზევიდა ორი საათი, სოფლიდან არავითარი ამბავი არ მოდის. ამ დროს უფ. ბრინეესკიმ მთლად მომავალი ელაც ორი სევანი დაიხსნა, სოფელში მოდიოდნენ. შარბანა კამანდას და ეს ორი კაცი დაატუსაღეს.

როგორ მოხდა პირველი შეტაკება, რა იყო ნამდვილი მისი მზიხი ჯერ ამხვე სწორეთ ვერას ვიტყვით. მკითხა, რომ პირველ შეტაკების დროს მოჰქონეს: სოფლის მათასახლისი, რომელიც ბრინეესკის ჩამოსვლას, მოჰქონეს ახალგაზდა, ორი დღის წინეთ იქ ჩსული ექიმი — ბელსკი და ორი სალდათი; დასჭრეს პრისტაევი მიქელაძე.

კამანდამ შეჩარა სროლა და უკან დაიწია, რადგან სოფლის მისადგომი გზა არ იყო და ისე ცარიელი სროლით ქვის კოშკებს ვერას დააკლდნენ.

იქ დამეს უფ. ბრინეესკი, დ. ჯიბლი მიქელაძე და თარჯიმანი ი. ბ. ქრამე მამასახლისის თანაშემწე წაიყვანა თურმე თავის სახლში ღამის გასათენებლად. დამანებამდი უფ. ბრინეესკიმ გაგზავნა კაცი ს. მურის, ლიხნუმის მომრიგებელ შუამავალთან, უფ. ღიბ. ბ. ქრამე თან, რომელსაც ყველა ამ ამბავს ატყუბობდა და ამასთანავე მალე მოშველებას სთხოვდა.

შუა ღამისას რამდენიმე სევანი მიადგა მამასახლისის თანაშემწეს სახლს და თხოულობდნენ, რომ „ნაჩაღნი ნიკი“ უნდა ენახოთ, ბოდიში და პატიება უნდა ეთხოვოთ; ერთი შეესკდით, გვაპატიოსნო. მამასახლისის თანაშემწემ არ შეუშვა თურმე ესენი: ნაჩაღნიკს სძინავს, ახლა

იმის გაღვივება არ შეიძლება. სევანები მაინც-და-მაინც თხოულობდნენ დღეს უნდა ენახოთ, რომ მთავრობასთან აღარ ჩაგვასმინოს და გაგზავნილი კაცები დააბოუროს.

ამ დროს უფ. ბრინეესკისაც გამოვლინა და დაუძნა თურმე მამასახლისის თანაშემწეს, შემოუშვი, ვინც არიანო. სანამ ის ლაპარაკი იყო, სევანები მეორე კარებიდან შევიდნენ.

იქ რა მოხდა, ვინ ასტება პირველად ოთახში ჩხუბი, კაცმა არ იცის. აა, აქ ამ დროს მოჰქონეს უფ. ბრინეესკი და თ. ძ. მიქელაძე მოათავეს. იც. ბაქრაძე, რომელსაც ტყვიამ შეუბღოს ტყავი ააგლ-ჯ, გადმოხტა კოშკის მეორე ეტაჟამ და ერთი ფეხი და ხელი იზიანა, ასე რომ სიარული ვეღარ შეიძლო და მუცლით იხობა ოთხი ვერსი და ქერში დაიძალა; სადაც მეორე დღეს ცოცხალ მკვდარი ნახეს და ლაილაში მიიყვანა ორმა სევანმა ზურგით.

მას აქედან მალდეს მცხოვრებლები გაშტორებული არიან იმ უბედური შემთხვევით, რომელიც იმათ შემთხვევით...

მ. თაგზ ღარიშკელიანისაგან მოგროვილი მილიციონერები და აქაური კამანდა სოფლის მახლობლად არიან დაბანაკებულნი.

ამ მოკლე ხანში აქ შეთავსიდამ გუროუო მ. ლ. ციციანერებსა და რუსის ჯარს მოგვლიან.

დღიური

ამ დღეებში, ზედი ზოდ, შაბათს და კვირა დამეს, ჩვენი შალაქის მდებარე ხალხს დღესა წაუღებო შეხება. შამბობ შაბათს ხალხს იმიტომ, რომ ვერცხეთ წოდებულ „შალა ხალხს“ ამ გვარი დღესაწაუღებისა არაფერი ეჭმეობათ. მინი აღარ დასდევნ იმისთანა დღესა წაუღებს, რომლებშიაც ჯერ კიდევ იხტება რამდენიმე ჩვენი ხალხის ჩვეულება და ხასიათი. ამათ უფრო იტალიანური ოპორები, კონცერტები და რუსული წარმოდგენები გაუაზრეთ, თორემ უ მისოთ ვერ გასძლებენ.

შაბათს დამეს ქართველებსა და სოხების დღესაწაუღების წინ დამე ერთად მოხდნენ; კვირა დამეს ანჩისხატის ეკლესიის შემამავალი უბანის დღესა წაუღი იყო. საღ მოსრვა საათიდან მოკლებული კიდევ მეორე დღეს წაწირებამდი, როგორც სიონისა და შეთხანის ეკლესიის გალაგანი, ისე ანჩისხატისა. ღამის მათეგარ ოჯახობით იყო გატენილი.

— მის გ. ხშირად და საგებ; სახურავით დიდი და პატარა აქ იყო. მანშობობამდი თამაში, გახურებული ლიკური, ღამის თორმეტს საათზე გახშირი და ნავ. ხშირად კიდევ თამაში, გახურებული ლიკური, — სწორეთ სასამონენო სასახევი იყო და ამხვე უფრო სასამონენო კიდევ ექვსისა და შეიღი წლის პატარა ქალების თამაში იყო. — ნეტავი გენახათ რა ღამაზე, როგორ კობხათ და კეკლუცათ დაუელიდნენ ხოლმე ეს პატარა მანდილონები. არ ვეცი მე მართლაც ამ ჩვენება ხოლმე, თუ სხვებსაც, რომ „შლიპინა“ ქალებს როგორღაც არ უნდებოთ ლეკური — ისე, როგორც „ჩ. ხტ. კოპიანებს“ — კადრილი და პოლკა მაშურკა არ შეეწინათ.

ს.

ს. ქვეთის-ხევიდამ გვატყობინებენ, რომ 9-ს აგვისტოს, დილით აღრიანათ, როდესაც ხალხს კიდევ სძინებია, იქ ტყუდამ ერთი ცოცხანი მგელი შემოვარდნილა. მ უკნათ მცხოვრებლებს თუ არა, მაშინვე ავარდნილან ვინ ცუდით, ვინ თოვით და ვინ კვტებითა, მაგრამ ბევრს ვერაფერს მოხმარებინ. როგორც კორარესპონდენტი იწერება, ბევრი დაუკებია, კაციც, ქალიც და პატარა ყმაწვილებიც. ზოგს თავზე, ზოგს ფეხებზე და ზოგს ტანზე აქედ ნაკებინოა. ბევრს, მეორეს დღეს, დაკებნილ ადგილებზე იარა გამოაჩნდათო.

ქუბანის მახრადამ გაზ. „მავკაში“ იწერებინან, რომ ბრიგორიეესკის, ზაროესკის და კიდევ სხ. სტანკებში გჩენილა რქიანი ოთხფეხი პირუტყვის ქმი. ადგილობრივ მმართველობას მოუღაა ჯეროვანი საშუალება, რომ ქარი არ გავრცალდეს და სხე-განაც არ გადიდესო.

მართი ჩვენი ქუთაისელი კორარესპონდენტი, ეს ძეგროვა — სხვათა შორის გვეკითხავს — რატომ „დროების“ სავაჭოო განცხადებაში, ესადაც სხვა და სხვა აკციების ფაქტობივებობა, მთელიანის თავდაზნაურთა საადგილმამულო ბანკის ვირაოს ფურცლების ფსაც არ აქვს გამოცხადებულიო? ამიტომ რომ რედაქციას სხვადა-სხვა აქციების გამოგზავნა ფასებთ შორის ძიელ იშვითად შეჰხედრიან ეს ცნობები.

ჩვენ მივიღეთ ზურიადამ შემდეგი წიგნი:

შელო რედაქტორო! რადგანაც ჩვენ ხშირათ გვაქვს საქმე სასამართლოებში სხვა-და-სხვა საჩივრების თაობაზედ, და ყველა ნაირი თხოვნა უნდა იქნას დაწერილი ღერბის ქალღმერთს რა აბაზიანზედ ანუ იმავე ფასის მარკით, ამის გამო ჩვენ გლახები-ხშირათ დაედიართ მსურვეთის ტაძარში შემოსხენებული ღერბის ქალღმერთის საყდრით.

მაგნიამ ძრიელ გვაწუხებენ იმის ყოფის დროს. მათქმის თითო ღღეს ეკარგავთ თითოეული გლახი რა აბაზიან ქალღმერთს ყიდვაში და ხშირათ საქმეც გვეკარგვის, თავის დროზე უყიდველობის გამო, რადგან ვერცხლის და სპილენძის ფულს არ ღებულ ობიექტს ღერბის ქალღმერთს ფასათ, — მინც-და-მინც ქალღმერთს ფული უნდა იყოს, გვიფხრეს.

მრი თვე არის, რაც ეს შემოულა ვილაც ახალ გამოყვანილ ტაძარის ჩინოვნიკს.

ისე შევიწროებული ვართ ჩვენ ღერბის გლახები ამის გამო, რომ ხშირათ სოფელში ვბრუნდებით ქალღმერთს ფულის უქონლობის გამო, რადგან რა აბაზის მეტი თან არ მიგვაქვს და არც გვაქვს სულ, რომლის გამო დროსაც ვკარგავთ და საქმესაც.

ამისთვის უმარჩილესად გთხოვთ, ბატონო რედაქტორო, გაგვავებოთ: რანაირი ფულები არის ახლა შემოღებული მთავრობიდან, ნაცვლათ იმისა, რომლებს ალბაც მოუსწავთ?

ჩვენში ახლა ძრიელ გაჭირვებით ღებულბი ვერცხლის და სპილენძის ფულებს ამ გარემოების გამო.

სურამელი გლახები

— რაღა თქმა უნდა, რომ მსურვეთის დამოქნა ამ შემთხვევაში უკანონო იქცევა. პრაქტიკაში უფლება არა აქვს, რომ არ მიიღოს სახელმწიფო, ფული, რომელიც ყველგან არის ხმარებაში.

დროების კორექსიონი

მართლიდამ იმარეთამდინ. აგვისტოს 4-ს. (ზაგოვლები) მრთს მოწყენილ, ღრუბლიან დილას გამოვედი სამიქაოდამ ცხენით — ცოტა შემძლოვ სრფლის აზნაურით; პატარა ბიჭი უკან მომდევდა. სწორეთ დილის ათი საათი იყო, სამტრედიაში ჩავედი. იქ მე ახალ-სენაკილამ დაბრუნებულს ჩემს მგზავრს მოველოდი. ჩვენ გვიწოდოდა წასვლა ჩვენს სოფელში, სადაც ბავშობის თორმეტი წელიწადი გულსაკლავად მომავონდება ხოლმე. მე მომატყუა ჩემმა იმედმა: ჩემი მგზავრი იმდღეს ვერ მოვიდა. მეორე დღემდე იქ ვაჩქარებ, ვარჩიე წასვლა ფრთხილად — დროსა და ადგილს.

ღრუბლიანი დღე იყო. მატყობდი, რომ თუ აღამიანი არა, წვიმა გამიხდებოდა ამხანაგათ. ამაში კი არ მოგტყუებულვარ: შინაგამველო თორმეტამდე ვერსი, ტალახანა გზა. იმდენი დღის წყალბა მე და შენ გვექონდეს, მკითხველო, რამდენი სხვილი წვეთები მე მიტყაპუნა წვიმამ თავში. ამ გაშლილ მინდერებში, სადაც ხეების მიტს ვერას უყურებ, კიდევ კარგი, რომ ხეებს მინც უყურებდი, თორემ ქართლის ტიტეელა

მინდერებში სულ სხვა იქნებოდა) დაუდევ ამ უმოწყალო, შეუბრალებელ წვიმას და თუნდ იარე, სულ ერთია! ჩემი წლები მინც-და-მინც სატალახანი არ იყენენ; ისეთ ნაირათ გაიბერა წყლით, რომ ჩემი ფეხები სიმძიმეს გვარიანათ ვგრძნობდი. რაკ დაეინახე, რომ წვიმა თან-და-თან ძრიელდებოდა, გადაუხვიე გზიდან და შევეფარე ერთ სქელ ფოთლიან ხეს და რადგანაც ხეც ვერ იჭერდა წვიმას, მოვიხადე ჩემი გრძელი, განიერი პალტო და დაეფარე თავზე, რომ პერანგი მინც გადამერჩინა უმოწყალო წვიმისაგან.

რა სასიამოვნო და ჩამთქრებელი ამისთანა წვიმა მგზავრისათვის. მეტადრე, თუ ის იმნაირად არის შეფარებული, რომ კიდევ კარგა სცემს იმას წვიმა, მაგრამის, — იმ იმდით რომ ხე იფარავს, — თითქო ვერც კი გრძნობდეს წვიმისაგან მიყენებულ შეურაცხ-ყოფას! შევლაფერი დაუჩუმებია ამ საშინელ წვიმას და ვინც დარჩენია ხელში ვგრე, ჩემსაგებ მოუმართავს ღრმა ფიქრებისათვის! ძმა-ყოფილი ხარ კაცი იმისთვის, რომ არა ხშირ შემთხვევათაგანს გაურთიხნარ. შალაქებში, სადაც ხმაურორა გვიშლის გავერთოთ ამისთანა წვირილმანებით, იქ წვიმას არ აქვს, ის სიტკბოება, როგორსაც გრძნობ ამისთანა უკაცურ ტალღებში, სადაც ყველა ფერი ყურს უღდებს მას და სადაც თვითონაც დინჯათ, წყარათ არის; სადაც მხოლოდ ხის ფოთლებზედ ტყაპა — ტყუპი, ან სხვილი წვეთების დანახვა, — როცა გვერდზე გაიხედავ, — თუ გაგაგებინებს, რომ წვიმა არის, თორემ ზაფხულის დღეებში ისე პატიოსნად დასველდება რაღაც განურკვეველ ფიქრებით დაბრუნებული მგზავრი, რომ მოგეწონებათ.

შუა დღე იქნებოდა; მე იმდღეს არაფერი არ მეჭამა და კარგათაც მშობოდა; გაგხსენი საგძალი, რომელსაც შეადგენდა მართო ხმელი შეჭამალი და დაუწყე მაღიანათ ჭამა ფეხზედმდგარმა. თუმცა პალტო თავზედ კარგა განიერად შექონდა გადაშლილი, ისე, რომ ხელებიც შემძლო შემეფარებინა, მაგრამ ხანდისხან, როცა გავინძრეოდი, სწვდებოდა ყინიანი წვიმა ჩემს საჭკელს და შეასველებდა ხოლმე. ძარგიც იყო ერთ რიგათ: წყალი არ მომინდებოდა, თორემ სად ვიშოვიდი; იქ ახლოს არსათ იყო, ნახევარი ჩემი საგძლისა ქეთიანათ გაეთათე, თუმცა ჩემ კუჭს არც კი გაუვიარა. ბულო ცოტათ გამიხიარულდა, იმას ბუნებაში მიბაძა; წვიმამ იქლო, მაშინ მე დიდის გასაჭირით მოუკიდე პაპიროსს და განვარბე გზა. წვიმა კიდევ უშეებდა, მინც მოხარული ვიყავი, რომ ცოტა იყო. საათის ორი იქნებოდა, მკარში მივედი.

იქ ვავიბერტყე ჩემი პალტო, და უშვი მხრებზედ და დაეწყე სიარული იმადგილას, სადაც უნდა პორომი მომდგარიყო რიონის ნაპირზედ. ამ დროს ერთი თოხიანი მუშა მოვიდა. მამარჯვების თქმის შემდეგ,

გამოვიკითხე სადაურობა. მე გავიგე, რომ ის ჩემი სოფლის მახლობელ სოფლიდან იყო, თუმცა კი ერთმანეთი ვერ ვიცანით. ჩვენ, მომაკვდავნი, ცოდვიანები ვართ: რაკ ვავიგე, რომ ის ჩემი მგზობელი იყო, ცოტა მალა დაეჭირე თავი და ესცდრობდი ღირსოვანად დაენახებოდი.

— ამ თოხით სად ჰყოფილხარ მეთქი? მკითხე.

— აგერ, საქირავოს განთი და ახლა შინ მივედიარ; აბღრები დეიწყო და არა კაცმა არ მიქირავა, რც ვეილე, ნახევარი მინც მიმყებოდეს სანში: ცხენის-წყალზე საპარონო მივეცი, აქანეი საპარონო უნდა მიეცე და მერე რაცხა უნდა დეეხეფსო ქალაქში (მკარში), თვარა რავა იქნება!

მა სთქვა, ამოილო ჯიბიდან პატარა ქალღმერთი გახვეული თამბაქო და გააკეთა პაპიროსი; ამოილო მთელი კოლოფი სპიჩა და გააბოლა. მომაწოდა მეც თამბაქო.

— თამბაქოც უნდა იყოლო, შემოგლეცია კიდევ-მეთქი, ვუთხარი. ამ ჰკითხვაზედ იმან ღიმილით მიპასუხა.

— ბავალ აგერ გაღმა და ქივიყილი იქინეი ღუქანში; იმის მეტი რაია, ფული იყოს თვარა!

ცხენის-წყლის ხსენებაზედ მე მომავონდა მეგრელები. ჩემს კითხვაზედ, რა იცის სამეგრელოში გლეხების თავად-აზნაურებთან უთანხმოებაზე? — იმან ერთი ამოიხრია და რამდენიმე დამალონებელი გულის მკვლელი სიტყვები წარმოსთქვა. ჩვენ ორივენი დაეჩუმდით. იმან უფრო მალე გაათავა ფიქრობა და მომიბრუნდა: „თქვენ ვინ ბძანდებით, ბატონო?“ მე ვუთხარი ჩემი ვინაობა. იმას უნდოდა განეგრძო ლაპარაკი, მაგრამ ამ დროს ნაპირზედ პორომი მოაღდა და ჩვენ შეეწყვეტეთ ბაასი.

პორომმა ჩვენ ჩქარა მეორე ნაპირზედ გაგვიყვანა... ამ პორომზედ ორიოდე სიტყვა: რამდენი ხანი არსებობს ეს პორომი, მე არ ვიცი, მაგრამ ეჭვი არ არის, რომ დიდი ხნიდან უნდა იყვეს, რადგან მუდამ საჭირო იქნებოდა ამ ზღვა-წყალზედ გასვლა — გამოსვლა. პორომი სოფლების ხელში იყო. მგზობრამეფი მუშა, დაბალი ხალხს, თავიანთ ძმებს მარჯვეთ ახდევინებენ საპარომოს, მოზოლებს კი, რომლებიც ზიზლით, მკვახეთ შეხედდენენ მათ, — ვერაფერს უხედადენენ. ამ რამოდენიმე წლის წინათ, როცა მკარის კიდე უფეტქლა ძარღვებში წითელი სისხლი, იქ მოვიდა ერთი ფილაც ბერძენი, რომელმანც დიდი საჩუქრებით, ბევრი, საპატენტო ფულების გაღების შემდეგ, ეს პორომი და დაინარჩუნა თვითონ. რამოდენიმე წლის განმავლობაში იმან კარგა ბლომათ ფულები შეკრიბა თურმე: ათი მოჯამგირესათვის, — თვითონ ათ-ათი თუმანი წელიწადში, — ამბობდენენ, ამ პორომის ერთ წლიურ შემოსავლის მეოთხედ ნაწილს ვერ შეადგენდა.

შნლა ისევე სოფლებს. წაურთმე-ვით და ამორჩეულების ხელში ისევე იმ სასტოკ წესდებაზედ იმყოფება. ძარგი ლუქა არის მშრომელისთვის, რომ მის ძმას იქვე სული არ ხდებოდეს! რამდენი ხანი უნდა უცადოს საწყალმა მუშამ და, საზოგადოთ, მგზავრმა, სანამ იმათ გაიყვანდენ! სანამ ნაპირზედ კარგა ბლომათ არ შეგროვდება ხალხი, მანამ უნდა უცადო, ვინ იცის, ზოგჯერ საათობითაც!

მოგშორდი პორომსაც და მივემართე ერთ შავ მთისაკენ, რომელსაც, განხედავ თუარა ამ ადგილიდან სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ, ყველაზედ შესანიშნავს დაინახავ. ის კიბესავით, ჯერ რიონის ჭალა, მერე ორი მთის შემდეგ, რომლებიც თანდათან მალდებიან, მესამის, უფრო მაღალი მთის ძირამდა, უნდა ამევილო.

მკარ წარმოიდგენთ რა მწარე ფიქრები ირეოდენენ ჩემს თავში, რამდენსაც უახლოვდებოდით იმ ადგილებს, რომლებმაც, ვინიცის, რა არ მომავონეს ჩემი წარსული ცხოვრებიდან, სადაც მე ცხადათ მებატებოდენენ ბავშობის მწარე დღენი. მგზამ ეხლა რაღაც უხილვის ჩავონებით ყველა იმ ბავშობის სიმწარეში მე თვითონ ჩემს თავს ვხედავდი დამნაშავეთ. მე მიველიოდი იქ სწორეთ იმ გრძნობებით, როგორებიცაც დასასჯელი ტყვე მიდის მსაჯულებთან. მე უნდა წავმდგარიყავ იმ ჩემი მშობელი ადგილის შეილების წინად; ხომ იცით, რას მოვლის შენგან ამისთანა ძმები, რომლებსაც გაუსტუმრებინარ, თავისუფალი გაუხდინარ, რომ ოდესმე მათაც არგო რაიმე შენის შეძენილიდამ. მე ვიცოდი, რომ ამეებს მომთხოვდენენ, მაგრამ მე რა? მე მხოლოდ ერთის კეთილის გულით მიველიოდი.

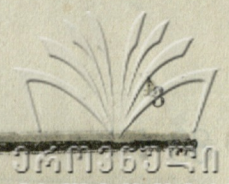
ამ ფიქრებით მე ჩაურე ბაზარს გვერდით, საათის ოთხი იქნებოდა.

იქ გზა ჩქარა ორათ იყოფება: ერთი, შოსსე, მსურვეთისაკენ. მიდის და მეორე კი შეუყვება იქვე ხეობებს და ვადასჭრის მთებს. ამ უკანასკნელით წავედი. შემდეგ დიდის გასაჭირისა ავედი მე ამაში.

მკარში. შევლაზედ უფრო სასიამოვნო ამბავი ამჟამად ჩვენში ის არის, რომ ხეტის საზოგადოებაში აქეთებენ სასოფლო სასწავლებლებს. სამას საზოგადოებაში უკვე დაიწყეს შენობა და დანარჩენს ორ საზოგადოებაშიაც, იმედია, მალე დაიწყებენ.

თუმცა დაგვიანდა სასწავლებლების განხრა ამ საზოგადოებებში, მაგრამ მიზნები ის იყო, რომ პატარა საზოგადოებები იყენენ და არ გახდენენ თანახმა საერთოთ, საზოგადო ხარჯით აყენებიათ; ახლა სთხოვეს მართებლობას მათი ერთი მეორეზედ შეერთება და რომელიმე მიზნებისა გამო ისინი აქნობამდინ დარჩენ შეუერთებლები.

შე, მკარის პოლიციის პრისტავმა აველიანმა შეგონა სოფლის საზოგადოებანი, თუ რამდენათ მათთვის საარგებლოა შკოლა და არ

უნდა მოხედონ არაფერს გარემოებას, უსათუოდ გახსნან სასოფლო სასწავლებლები. ამასთანავე შეიპირდა ყოველივე რაც შეიშლება შემწევობას.

შემდგომ რამოდენიმე ჯერ ყრილობაებში ნიდაგ ამ საგანზე სჯისა და ქადაგობისა, როგორც იქნა, და ეთანხმენ პრისტავს ამ კეთილ დარიგებაზედ, შეადგინეს განჩინებანი წასრულ იქონისის თვეში და წესისამებრ წარუდგინეს დასამტკიცებლად უფ. მუთაისის ლუბერატორს.

მხლა მეტად მადრიელიც არიან საზოგადოებანი პრისტავს ავალიანზედ. ამ შკოლებს ღინისძიება, ეგონებ, არ შემოაკლდეს; მაგრამ უბედურება ეს არის, როგორც ყველგან, ისე უფკველია, ჩვენც ხეირიანი მასწავლებლების პოვნა გაგვიძნელებდა.

მ. ძ. შოსისპირელი

დაცემულები უთაებლობით სტოვებდენ სერბიელების ხელში. მს უკანასკნელი ორი ცნობის თები მოგვყავს, რომ არამედ მგონი სერბიელების ან ხალხს და ამ თვით მმართველობას აფიქრებოდას მორიგება.—

— თ.ე. ნიკოლაის მიუღობ ცნობა, რომ აღბანიილამ მსმალოს აუარებელი ჯარი ჩერნოგორიაში შემოსვლას აპირებდა. მისელია თუ არა ეს ამბავი, ჩერნოგორიის არმიის სარდლობა გერცოგოვინაში თავის სიმამრის პეტრე შუკოტიჩივისათვის ჩაუბარებია და თავათ კი რეაბიტალიონით გამგზავრებულა აღბანიისაკენ. მიშავალს მოსვლია ამბავი, რომ მის ჯარებს გაუმარჯვებია ძუჩთან. მაშინ ის შეერთებია თავის ჯარით ბოიო პეტროვიჩის ჯარს და ეხლა აღბანიისთან მოელიან, როგორც ამბობენ, საშინელ შეტაკებას.

— პარიჟილამ (14 აგვისტოს) მოსულს ტელეგრაფები გვაცნობებენ, რომ მორიგების თაობაზე მოლაპარაკებას იმ სახელმწიფოებთ შორის, რომელთაც 1856 წ. პარიჟის ტრაქტატზე ხელი მოუწერიათ, შემდეგი რეზულტატი ჰქნა: თ.ე. მილანის ტანტი ხელუხლები უნდა დარჩეს, სერბიელებმა უნდა გარდუხადონ მსმალებს ის ხარჯი, რომელიც მათ ამ ომის გამოისრობით მოუვიდათ და გარდა ამისა, სერბიის ერთი მოსამზღვრე ციხეებთაგანი უნდა იყოს მსმალოს გარნიზონით დაჭერილი. ღარწმუნებით ამბობენ, რომ ყველა სახელმწიფოები და მათ შორის რუსეთიც, თანხმობას ანცხადებენ ამ პირობებზედ. პარიჟილამავე 15 აგვისტოს იწერებინან: როგორც კონსტანტინოპოლილამ მოსული ამბებილამ ჩანს, პორტა თხოულობდა, რომ თ.ე. მილანმა, უმთავრესს სახელმწიფოებსს გარდა და დაუხვდავით, თავათსთხოვოსო მსმალოს მმართველობას მორიგებოა. როგორც ისმის ამ მორიგებებზე მოლაპარაკებას ბელგრადის მცხოვრებლებში უკაცურად იტყობა მოუხდენია.

საშრანბითი. „თამისის“ კორრესპონდენტი პარიჟილამ იწერება, რომ მას აქეთ სანამ იმპერია მოისპოვოს, საფრანგეთის პალატის ყრილობა პირველად იხურება მარტო პრეზიდენტის დეკრეტის ძალითაო. „საწყუხაროთ — განაგრძობს კორრესპონდენტი, მარშალი, მის მაგერ, რომ თავის სიანლოვს კეთილი სინიღისიანი და კარგი მრჩეველი პირები იყოლიოს, ის მუდამ იმისთანა პირებთ შორის ტრიალებს, რომელნიც მისი სასახლის მსახურებს შეადგენენ; იმას არ ახსოვს თვისი კონსტიტუციონალური ვალდებულება, ის ხშირათ ეჩრება მმართველობის საქმეებში და არც აქვს რამე განსაზღვრული აზრი თვისი მინისტრების ვალდებულებაებზე. ის ხშირად პარადსაქმეებში ერევა; ხანდისხან ეითომც უძღვება კიდევ ამორჩეებს და ინსტრუქციებს იძლევა, რომელნიც ყოველთვის არ ეთანხმებიან მისი

კაბინეტის განკარგულებებს, მაგრამ ამით უნდა იჩვენოს, რომ ეითომ მას აქვს უფლება პალატის ზოგიერთ გარდაწყვეტილებილამ დაიფაროს მინისტრები.

— შრანციხული გაზეთები გვაცნობებენ, რომ 15 აგვისტოს, როდესაც ჩვეულებრივით — ნაპოლეონი III-ს განსვენებული გვამის სულის მოხსენება იყოა წმ. აგუსტინის ეკლესიაში და სადაც თითქმის ყველა ბონაპარტისტები თავმოყრილი ყოფილა, რამდენიმე კაცი დაუჭირავეთ „გაუმარჯოს იპერატორის“ ყვირლის გულისათვის. ამ დაჭერილებთ შორის ქალაქის მყოფი სერჟანტებთაგანიც არისო, რომელიც ბონაპარტისტულ გაზეთებს ყიდლაო.

ოსმალეთი. პოსტანტინოპოლილამ მოსულს ანბები გვაცნობებენ, რომ ომიანობის შეუწყვეტლობას იქაური მცხოვრებლებზე, ერთობ სამწუხარო და თან საშიშარი განვლენა აქვსო. სიღარიბე, მცარცველობა და მკვლელობა, რომლის, რამდენთაც დღის სინათლისაც არ ეშინიანთო, ერთობ აშინებთ და აწუხებთ მცხოვრებლებსაო. ამისთანა დროში, მართებლობა კი, თურმე, ყოველგვარ საშუალებას ხმარობდა, რომ ეს შიში და მწუხარება ხალხს რითიმე გაუქარვასო. სხვათა შორის იქ დაუყრიათ ხმა, რომ ეითომც თავი მილანისაგან პოსტანტინოპოლში მღივანი მოსულიყოს, სულტანის შესახვეწნათ — მაპატივეთ რაც დავაშევე, მოვსპოთ ომიო, და რა გვარი პირობებიც გინდათ დამიდევით და აგიწრულლებთო.

— 4-ს აგვისტოს პოსტანტინოპოლილამ იწერებინან, რომ იქ შეთქმულობა აღმოუჩენიათ, რომლის მიხანი: პოსტანტინოპოლის დაწვა ყოფილა. ცეცხლის ტერაპილამ, ბუიუკტერე და ენიკელამ უნდა წაეკიდათ. — ამ აღმოჩენით, ხალხი კიდევ ერთი ორათ, შიშობს და ამ წუხარებას აღვლევებულს და გებრახებული ატყობინებს თავის მმართველობასო ვსე, რომ შალე და ახალი რევოლიუცია პოსტანტინოპოლში და კორრესპონდენტის სიტყვებით, ძრიელ აღვლილი მოსალოდნელი არისო.

— ჩვენმა მკითხველებმა იცინან, რომ მსმალოს წინააღმდეგ დღე კუნძკრიტხედაც არეულობა არის. საქმე იმაში მდგომარეობს, რომ — ძუნძულელებმა მართებლობას სთხოვეს, რომ მათ კუნძულის საგანგებო კანონებში ზოგიერთი ძრიელ საჭირო ცვლილებები მოეხდინა. პორტამ ამასზე უარი ჰყო. აჰ უარს, როგორც ათინილამ მოსული ანბები, გვაცნობებენ, ისეთი და ხალხის არეულობა აღვლევება მოჰყვაო კუნძულზე, რომ კეთილს არაფერს მოაწავებსო. — პრიტელებმა-სხვათა შორის, ბერძნებს მიჰმართეს — რომ რჩევა მიეცათ მათთვის და საბერძნეთის მართველობამ უჩრია მათ, რომ უჩივლეთ თქვენ მართველობას დიდს სახელმწიფოებთან და სანამდისინ ამათგან რამე პასუხი არ მოგივიათ, მანამდისინ დაც-

ხრით, უწესოებას ნაწყვეტს მიჰყავს დენთო. პრიტელნი უთუოთ ამ რჩევას დაჰყობიანო, ამბობს ათინილამ მოსული ტელეგრაფმა. —

ნარკვი

მრთს იმერელ ძველებურ თავიღვილოს თავის მომიჯნავეებთან ჩხუბი მოუვიდა ამას წინათ და ამ ჩხუბის დროს მძიმედ დასტურეს. ღანიშნეს გამოძიება. ღკრილი თავადთან გამოშვებელი მიგდა, ჩვენების ჩამოსართმევად.

— აბა, მოჰყვიეთ: როგორ მოხდა ეს ამბავიო? ჰკითხა გამოშვებულმა.

— როგორ მოხდა, ის მე ვიცი, თქვენ რა გნებავთ? ჰკითხა თავის მხრით თავადმა.

— როგორ თუ რა გვგნებავსო! უნდა გამოვიძიოთ და თუ დამნაშავე აღმოჩნდა კანონი დასჯეს.

— მაშ მე კაცი აღარ ვყოფილვარ, რალა! მე არაფერი ჩვენება არა მაქვს, თქვენთვის და არც გამოძიება საჭირო: თუ მოეჩრია, მე ვიცი და თუ მოგვედო, ღეთის ნება ყოფილა, იმის დაჯჯით მე ველარ გამოცოცხლებთ და არც მინდა, რომ ისიც გაუბედურდეს.

მრთი მომრიგებელი მოსამართლის კამერაში შემოდის ორი გლეხი საჩივრელათ. მრთს იმათგანს ბატი ჰკავს ილილიაში. ბატანი ჩივის — რომ ჰყავს მან ეს ბატი ჩამოიყვანა ბაზარში გასასყიდათ, მაგრამ ეს კაცი არ ეშვება — ბატი ჩემიაო. უბატო ჩივის: ბატი ჩემია, მე ჩამოიყვანე გასასყიდათ მაგრამ არ მანებებს ეგ ჩემი მოპირდაპირე. პრკვრთის ჩვენებაში არ იყო ერთი ნამცეცა განსხავება; რასაც ერთი ჩიოდა იმას ამზიბდა მეორეც, ასე რომ გამოუხსნელ მდგომარეობაში ჩაადგეს მომრიგებელი მოსამართლე. ბოლოს ერთს იმათგანს ჰკითხა: — რათი არჩენდი, შენ შენს ბატს? — ბართოულიოთ! მიუგებს. შენ რითი აპურებდი, ეხლა მეორეს ჰკითხავს. მე ქერიო! — ღატრილდა მომრიგებელ მოსამართლემ, გაიყვანეს ბატი იქვე მეორე ოთხში, დაჰდეს და ნახს, რომ ჩივი ქერიო აქვს გატერილი. — ამ რიგათ აღმოჩნდა, რომ ბატი იმისი იყო, რომელიც მას ქერიო აპურებდა და მეორეს კი — სხვისი საქოლის მითვისებისათვის; გარდუწყვიტა რამდენიმე დღით სატუსალო.

წინააღმდეგი შედარება

(მიბაძეა ღობროლიუბოვისა)

მინდვრათ თავ-შეყრით ვნახე ირემნი, და — ნაფარდობდნენ, სიყვარულობდნენ; — მით მომაგონდა ხალხი, რომელნი ღღე და ღამ მოძმეთ ღალატს ფიქრობდნენ.

შინკველითა გუნდი გამწკრიბული მნახე, ტვირთს სწევდა, ხვრელში მიჰქონდა, და მოვიგონე ხალხი ნახული, რომელს ერთობა არათქვამდა.

ჯოჯი პირუტყვა მოგზარევეული ტყის პირათ ვნახე, ნადირს ებრძოდნენ და მოვიგონე ხალხი მტერ, სმძული, რომ მტრის მაგივრათ ერთმანეთს ხოცდნ.

მნახე პირუტყვი, თვის მოძმეს ენაით ღაკოდილ ადგილს ენას უთაობდა, და მომაგონდა ხალხი, რომ ძალით ბაჰირევეულ ძმებთ უფრო ღუბავდა.

მნახე მე ძალი, რომ არა სჭამდა მტრის ნასროლსა პურს ბაკეში, და მომაგონდა ხალხი, რომ ჰყიდა მთავრათ მოძმეთ სირმა-ვერცხლში.

შეზღვებია რალაც ცხოველი ღაუს გარს უფლიდა, არ ისვრებოდა, და მომაგონდა ხალხი გასერილი, რომ უფრო გასერას მეცადინობდა. ღ. ღონიძე მუთაისი, 1876 წ.

ბანსხადება

თფილისის თავადაზნაურობის საადგილ-მამულო ბანკის

ბალანსი

1876 წლის პირველის ივლისისათვის

კატორვი	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
ბანსა.			3,172	11
ხელად-მიზარებულნი ფული:				
ა) თფილისის სახელმწიფო ბანკის ბანსა	186	22	—	—
ბ) თფილისის საეპრო ბანკი	429	13	—	—
გ) თფილისის საურთიერთო კრედიტის საზოგადოებაში	11,025	—	—	—
დ) ქორეისპოლდენტების ქორეისპოლდენტები	—	—	11,640	35
ა) ქორეისპოლდენტები	—	—	11,940	—
ბ) —	—	—	—	—
გ) —	—	—	—	—
საწევრო ფული თფილისის საურთიერთო კრედიტის საზოგადოებაში	—	—	—	30
შესანახად და სასარგებლოდ სხვა ბანკებში მიზარებული.				
ა) —	—	—	—	—
ბ) —	—	—	—	—
სახელმწიფო და მართებლობის განახლება-მიზარებული ფასიანი ქაღალდები, მიზარებული:				
ა) სახელმწიფო ბანკის ბანსა	—	—	59,129	59
ბ) ბანკის კასსაში	—	—	—	—
ბანკის საქართველო სარგებლიანი ქაღალდები:				
ბრძელ-ვადით სესხი, გაცემული:				
ა) მწებზედ, 54 1/2 წლით	261,000	—	—	—
ბ) „ „ 43 1/2 წლით	—	—	—	—
ქაღალდებში მდებარე უძრავ ქონებაზედ	—	—	—	—
გ) „ „ 27 წლითა 6 თვით	513,400	—	—	—
დ) „ „ 18 წლით და 7 თვით	42,000	—	816,400	—
ბრძელ-ვადიანი სესხები, რომელნიცა სასაქონლო დანიშნულნი არიან:				
ა) მწებზედ 54 1/2 წლით	—	—	—	—
ბ) „ „ 43 1/2 წლით	—	—	—	—
ქაღალდებში მდებარე უძრავ ქონებაზედ	—	—	—	—
გ) „ „ 27 წლით და 6 თვით	—	—	19,900	—
დ) „ „ 18 წლით და 7 თვით	—	—	—	—
ვადის გარეშე ვადისდილი სესხი:				
ა) ბირაოს ფურცლებით	—	—	100	—
ბ) ნაღდი ფულით	—	—	—	—
მოკლე ვადიანი სესხი	—	—	80,715	—
ბირაოს ფურცლები გასასყიდად (კომისიით) მდებარე (702,100)	—	—	537,454	77
სესხის ამკვეთნი:				
ა) ნადროები ვადისადი (§ 14 წესდებისა გრ. ვად. სს.)	—	—	—	—
ბ) „ „ მოკლე ვადით	—	—	22,375	13
ვადის ვადისადი შეკრებილი ფული	—	—	513	44
დასაბრუნებელი ხარჯი	—	—	523	95
გასაპალი:				
ა) მოსამზადებლად და გასაწყობად	4,359	64	—	—
ბ) ბასავალი მართებლობისა და შენახვისათვის	9,609	40	13,969	24
ბალანსი			1,577,863	38

ბირაოს ფურცლები:

ა) ბრძელ ვადიანი სესხათვის

ბ) მოკლე ვადიანი სესხათვის

საზოგადო საჭრობისათვის ფული

შეკრებილი კაპიტალი

ბირაოს ფურცლები, გამოცემული:

54 1/2 წლის ვადით

43 1/2 წლის ვადით

27 1/2 წლისა

18 წლისა და 7 თვის ვადით.

ბირაოს ფურცლები, რომელიც უნდა გამოიცან:

54 1/2 წლის ვადით

43 1/2 წლის ვადით

27 1/2 წლისა

18 წლისა და 7 თვის ვადით.

ვადისადი აღნიშნული სესხი

ა) ბირაოს ფურცლებით

ბ) ნაღდი ფულით

ბირაოს ფურცლები, რომელთაც გუქვების წილი ხვდათ, მაგრამ ჯერ არ წარმოუდგენიათ დასაცვლად

ბირაოს ფურცლების კუპონები, ანუ ნაგვეთები, რომელთაც ფული უნდა მიეცეს.

სარგებლის ფონდი

ვადისადი ფონდი, მისაცემი:

54 1/2 წლის ბირაოს ფურცლებში

43 1/2 წლის ვადით

27 1/2 წლისა

18 წლისა და 7 თვის

ვადისადი ფული

სხვა-და-სხვა კრედიტორები

ქორეისპოლდენტები

სესხის ამკვეთნი

დასაბრუნებელი ხარჯი ფულით და სხვ.

სარგებელი მოკლე-ვადიანი სესხისა

ჭარიბა

სხვა-და-სხვა სარგებელი

ბალანსი

161,397 96

100,131 15 1/2 261,529 11 1/2

1,694 53

6,290 80

699 98

ბალანსი

261,000

513,400

42,000 — 816,400

ბალანსი

19,900

100

8,300

3,654

21,303

440 9

80,715

4,343 59

739 87 5,532 55

20,762 54

379,969 8

12,188 90 1/2

3,481 80

317 3

15,750 5 31,737 78 1/2

ბალანსი

1,577,863 38

კატ.	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
თფილისი	936	454		
მცხეთა			68	38
ბორჯომი	1221	841	40	23
საბურთო	2	1110	92	18
ბეჟაბუღანი			42	46
ქვირილი			81	23
ქუთაისი	823		75	75
სამტრედია			73	29
ახ.-სენაკი			85	76
ფოთი	1144		97	42
შოთი	840			
ახ.-სენაკი			118	66
სამტრედია			2	14
ქუთაისი	1151		3	69
ქვირილი			3	21
ბეჟაბუღანი			5	29
საბურთო	541		6	22
ბორჯომი	723		3	64
მცხეთა			9	5
თფილისი	1016		7	52